

**EU – PHARE BUSINESS SUPPORT PROGRAMME SME-FIT
INFORMATION CAMPAIGN**

EUROOPA JA MEIE

UUS EUROOPA MINU JAOKS, KUI OLEN

**VÄIKE- VÕI KESKMISE SUURUSEGA
PUIDUTÖÖSTUSE ETTEVÕTE**

Autor: Dr. Andreas Henkel, Wirtschaftskammer Österreich

Tõlkinud: Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA)

1 Sissejuhatus

Käesolev brošüür koostati PHARE SME Fit programmi raames. See sisaldab üldist informatsiooni ELi laienemisega kaasnevate mõjude kohta puidutööstusele. Brošüür pöörab kõige enam tähelepanu mööblitööstusele ning ehitusega seotud tööstusharudele, kuna just need tööstusharud on võimelised rahvusvaheliseks ettevõtluseks.

Puidutöötlemisega seotud tööstusharud põhinevad EL-15s ning ka uutes liikmesriikides pikaajalisel traditsioonil. Siiski tundub, et peamised kliendigrupid erinevad just oskustööstuses: EL-15 tisederid töötavad enamasti tiptasemel või siis individuaalsektorites. Puusepad laiendavad oma tööpõldu ehitades puitmaterjalidest kuni neljakorruselisi maju, kuid oskustööde sektor uutes liikmesriikides seisab vastamisi madala ostujõuga ning kitsa turuga kõrgkvaliteedilistele toodetele. Kõigi ELi liikmesriikide kasvu ning konkurentsivõimet tõstab kindlasti 378 miljonilise elanikkonnaga Euroopa Liidu laiendamine. See suur turg on tulevikus avatud kõigile ettevõtetele pärast piiribarjääride lõplikku kadumist. Eelmainitu annab puidutööstusele palju võimalusi ning riske, kuid esitab samas majandusele tõsise väljakutse.

ELi laienemisega seotud majanduslike tagajärgede analüüsimisel tuleb arvestada tööstusharude vahel aset leidvat mitmekesisest vastastikust mõjutamist: kogu mainitud sektoris on oodata märkimisväärset kasvu, kuid konkurents on tulevikus samuti tugevam.

Euroopa Liidu neli vabadust

Euroopa Liit (EL) sai esmalt alguse kuue riigi ühinemisel 1950ndatel aastatel. Alates 1995. aastast on ELis 15 liikmesriiki. Euroopa Liit põhineb demokraatial ning õigusriigi printsiipidel. Liikmesriigid annavad oma suveräänsuse üle ELile, mis ühtse organisatsioonina esindab kõigi liikmesriikide huve. On vaid mõned seadusharud, mis hetkel veel ei baseeru ühisel lepingul: seega põhinevad kõik otsused liikmesriikide poolt kinnitatud põhilepingutel ning Nizza ja Maastricht'i lepingutel. Selleks, et 25-liikmeline Ühendus efektiivselt toimivaks muuta, peeti eelmainitud lepingute kooskõlastamise ning arendamise eesmärgil 4. oktoobril Euroopa Liidu valitsuste vaheline konverents.

Kõik Euroopa Liidu kodanikud nautivad nelja vabadust:

- Inimeste vaba liikumine:
tähendab ilma piirikontrollita inimeste vaba liikumist ELi piires. Inimesed võivad otsida tööd, käia koolis või ülikoolis, elada ning loomulikult ka kogu ELi piires oma ettevõtte luua. Ettevõtte loomine on juba nn. Euroopa Lepingutes ette nähtud, kuid töötamise vabadus on üleminekuperioodidel piiratud (eriti puudutab see Austriat ning Saksamaad)
- Kauba vaba liikumine:
tähendab kaubavahetuse vabadust kõikjal Euroopa Liidu piires nagu toimuks see siseturul. Piiri ületamisel puuduvad formaalsused ning päritolutõendite nõuded.
- Teenuste vaba liikumine:

Tähendab, et ELi piires võib igäüks osutada või kasutada teenuseid (näit. kindlustus, tiseritöö, jne.); kuid ka see vabadus on piiratud üleminekuperioodidel (eriti käib see Austria ning Saksamaa kohta).

- **Kapitali vaba liikumine:**
tähendab, et igäühel on näiteks õigus avada arvelduskontosid, laenata raha või teha rahaülekandeid kõikjal ELi piires.

Sellise turu efektiivse funktsioneerimise eeldus on õiglast konkurentsi võimaldava tingimuste raamistiku loomine.

Mõned õiglase konkurentsi tingimused on järgmised:

- Kaubavahetuse protsessi kergendamine tehniliste barjääride eemaldamise teel
- Kaudsete maksude ühtlustamine (käibemaks, jne.)
- Normide ning sertifikaatide tunnustamine / või harmoniseerimine
- Professionaalsete kvalifikatsioonide tunnustamine
- ELi avalike hangete seadused
- Meetmed suurte kontsernide ning ebavõrdse konkurentsi vastu võitlemiseks
- Julgeolekupoliitika kooskõlastamine (Schengen-Leping) välispiiride ühise kaitsmise eesmärgil

Kuna on olemas palju erinevaid üleminekuaja mehhanisme ning perioode, siis kõik ülalmainitud vabadused ei ole 2003. aasta 1. maiks täielikult realiseeritud:

Põllumajandus ei ole täielikult liberaliseeritud ning säilinud piirikontroll kaupadele

takistab kauba vaba liikumist ja võimalikult ka teenuste osutamist. Schengeni leping ei ole 1. maiks veel jõustunud, seega inimeste vaba liikumist puudutav piirikontroll jääb hetkel püsima.

Tööturuga seoses olevad üleminekuperioodid

Liitumisjärgne aastate arv	Tööotsimise vabadus	Eeltingimused hädaabi klausli säilitamiseks
0 – 2 aastat peale liitumist	Puudub (riiklikud nõudmised ei muutu)	Automaatne
2 - 5 aastat peale liitumist	Võimalik	Ühepoolne deklaratsioon ELi Komisjonile, kas ning millises ulatuses hädaabi klausel säilitatakse
5 - 7 aastat peale liitumist	Tõenäoline	Ühepoolne deklaratsioon tööturu tõsise häire puhul

Üleminekuperioodid seoses teenuste osutamise vabadusega (need ajutised reeglid on piiratud järgmistele sektoritele):

Ehitus- ja sellega seotud teenused, koristustööd, ühiskondlikud ning turvateenused ja haljastusalased ning aednikuteenused):

Liitumisjärgne aastate arv	Õigus ülepiiriliste teenuste osutamiseks	Eeltingimused hädaabi klausli säilitamiseks
0 – 2 aastat peale liitumist	Puudub	Automaatne
2 - 5 aastat peale liitumist	Võimalik	Ühepoolne deklaratsioon ELi Komisjonile, kas ning millises ulatuses hädaabi klausel säilitatakse
5 - 7 aastat peale liitumist	Tõenäoline	Ühepoolne deklaratsioon tööturu tõsise häire puhul

Tulemusena tööturg ning ka teenindusturg (piiriülesed teenused) puidutöötlemisettevõtetele, eriti laudseppadele ning tiseritele, ei ole ametlikult avatud vähemalt kuni 2006. a. mai lõpuni (miinimum kahe-aastane üleminekuperiood – vt. ülalmainitud), kui mitte kauem (vähemalt Saksamaal ja Austrias). Liituvad riigid võivad vastata samade reeglite ja tingimuste kehtestamisega, et hoida EL-15 ettevõtteid nende turgudel eemal.

2 Puidutööstuse faktid ning konkurents

2.1 Üldnumbrid

Aastased kasvumäärad % SKPst

	1999	2000	2001	2002	2003e	2004e
Austria	2,0	2,5	2,2	1,3	1,7	1,8
Sloveenia	5,2	4,6	3,0	3,0	3,3	4,0
Ungari	4,2	5,2	3,7	3,3	3,8	4,0
Slovakkia	1,3	2,2	3,3	4,2	3,5	4,5
Tšehhi Vabariik	0,5	3,3	3,3	2,6	2,8	3,3

Tööstustoodangu kasv %

	1999	2000	2001	2002	2003e	2004e
Austria	4,0	2,5	2,8	0,5	1,0	1,5
Sloveenia	-0,5	6,2	2,9	2,4	3,0	3,0
Ungari	10,4	18,1	3,6	2,6	7,0	9,0
Slovakkia	-2,7	8,6	6,9	6,3	5,5	6,0
Tšehhi Vabariik	-3,1	5,4	6,5	4,6	4,7	6,0

Inflatsioon protsentides %

	1999	2000	2001	2002	2003e	2004e
Austria	1,7	1,5	1,0	0,8	1,8	1,7
Sloveenia	6,1	8,9	8,4	7,5	6,0	5,5
Ungari	10,0	9,8	9,2	5,3	5,3	5,0
Slovakkia	10,6	12,0	7,1	3,3	7,0	7,0
Tšehhi Vabariik	2,1	3,9	4,7	1,8	1,6	2,0

Töötunni hind eurodes

	1995	1996	1996	1998	1999	2000	2001
Austria	17,4	18,0	18,2	18,7	19,3	19,6	20,3
Sloveenia	-	-	5,6	6,0	6,2	6,5	6,9
Ungari	2,1	2,2	2,5	2,6	2,8	3,0	3,7
Slovakkia	1,7	2,1	2,5	2,6	2,5	2,7	2,9
Tšehhi Vabariik	2,1	2,5	2,5	2,7	2,8	3,1	3,5

Hind tööühiku kohta, muutus %

	1995	1996	1996	1998	1999	2000	2001
Austria	-0,6	-0,8	-4,4	-1,8	-1,5	-5,1	0,9
Sloveenia	13,0	0,1	0,6	2,5	2,0	1,2	4,1
Ungari	-14,3	0,3	5,9	0,1	7,4	5,9	15,6
Slovakkia	7,7	11,1	7,3	-0,2	-7,9	6,5	4,1
Tšehhi Vabariik	13,9	15,3	3,7	8,2	3,0	4,6	10,0

Allikas: WIW

Kuigi kõik uued liikmesriigid jõudsalt edasi arenevad, viitavad kõik ülaltoodud numbrid viitavad siiski majanduslike saavutuste märkimisväärsetele erinevustele. Tulenevalt kõrgest inflatsioonist ning tööproduktiivsuse aeglasest kasvust, konkurentsieelis väheneb ning seda näitab ka tööühiku hind, kuigi just see teenindusala eelis mõjutab majanduslikke otsuseid veel kaua. Suhteliselt kõrge inflatsiooni ning SMEdega seotud pangategevuse kohta puuduva informatsiooni tõttu viitavad need numbrid eriti väikeste firmade probleemidele ning pankadelt saadud ebapiisavale rahalisele toetusele. Väikestel ettevõtetel on väga raske investeerida oma tootmissüsteemide uuendamisse, et tagasi võita viimastel aastatel aset leidnud tootmismahu langus. Lõpptulemusena kujuneb välja eri majandussektorite erinev areng: väikestel firmadel puuduvad suurte firmadega sarnased võimalused ja turgu hakkavad juhtima need, kes suutsid oma tulevikku kindlustada ning välismaistest otseinvesteringutest kasu lõigata.

2.2 Mööbliturgu kajastavad numbrid

Demograafilised viitenumbrid

Rahvaarv	Austria	Sloveenia	Ungary	Tšehhi Vab.	Slovakkia
1.000s	8.110	1.988	9.927	10.222	5.377
Alla 15	16,8%	16,1%	17,1%	16,6%	19,8%
15 – 29	19,1%	22,0%	22,6%	23,5%	24,9%
30 – 44	25,0%	23,3%	20,2%	20,1%	21,8%
45 – 59	18,8%	19,6%	19,7%	18,2%	15,4%
60 +	20,4%	19,0%	19,7%	18,2%	15,4%

Sissetulek ja väljaminek inimese kohta eurodes

	Aasta neto sissetulek	Kulud /tarbimine aastas	Mööblikulud	Osa kogu tarbija väljaminekust	Ostujõud
Saksamaa			419		
Austria	16.764	11.671	373	3,2%	100 %
Sloveenia	4.260 (gross, without transfers)	4.715	90	1,9%	69 %
Ungari	3.197	2.747	49	1,8%	50 %
Tšehhi Vab.	2.800	2.291	51	2,2%	51 %
Slovakkia	1.872	1.836	56	3,0%	38 %

Valmiskorterite arv, korterite pindala

	Valmis korterid 2001/2000	Elamispind korteri kohta (m ²)	Korteri kogupindala ruutmeetrites (m ²)
Austria	45.850		91,9 (average)
Tšehhi Vab.	24.759	45,2	96,3 (2000)
Slovakkia	12.931	82,5	135,0 (2000)

Allikas: Österr. Kontrollbank AG

Kõigi riikide analüüsimiseks numbreid ei ole, kuid järgnevad peasuunad võib kokkuvõtvalt esitada: põrandapinna suurus korteri kohta kasvab kõigis kandidaadiriiikides ning ka erinveva tempoga, Austrias. Slovakkias võib sellist suunda seletada ühe- ning kahepereelamute arvulise kasvuga. Eelmainitu käib ka maarajoonide kohta teistes riikides. Suurtes linnades on korterid stabiilselt väikese pindalaga.

2.3 Tagajärjed

Mööblitööstus ei tohiks oodata kasvavat nõudlust suurematele mööbliesemetele, kuna keskmise majapidamise ostujõud ei ole piisavalt suur asendamaks lühikese aja möödudes vana mööblit uuega. Lisapinda kasutatakse tavaliselt lisatubade ehitamiseks (laste-, panipaigand ning tööruumide jaoks) Kuigi suurenevad korteri pindalad ei pea tähendama korterite sihtotstarbe muutumist. Enamikel põhitubadel on rohkem kui üks sihtotstarve. Elutuppa vajatakse tihti rohkem mööblit, kuna seda kasutatakse ka magamistoana (e. kušettide kasutamine nii istumiseks, kui ka magamiseks).

Kui EL-15 riikides on uute korterite ehitamine ning vanade korterite renoveerimine omavahel tasakaalus, siis läbirääkijariikides on see teisiti:

Näiteks Ungaris on rohkem kui 31% korteritest üle 50 aasta vanad ning üks kolmandik uutest ehitistest on moodulelamud, mis vajavad samuti uuendamist. 25% ehitistest on valmistatud saviliivast. Mainitud näitajad viitavad ehitusturu hetkelisele madalseisule, kuid tulevikus – üha tõusvaid elustandardeid silmas pidades – ehitusturg ning seejärel ka mööbliturg võivad valmistuda dünaamiliseks arenguperioodiks.

Arvestades investeerimisvõimalusi, oleks kasulik vaadata, kellele korterid kuuluvad:

Rahvusvaheline korterite võrdlus, 1999

	Allodiaalne (e. läänikohustustest vaba) korteriomand	Eraisikute üürikorterid	Üürikorterid riikliku toetusega korterelamutes	Kõik üüri- korterid
Austria	56 %	22 %	19 %	41 %
Sloveenia	88 %			12 %
Ungari	92 %	3 %	5 %	8 %
Slovakkia	78 %			5 %
Tšehhi Vab.	49 %	7 %	24 %	31 %

Allikas: *European Housing Statistics (Ministry of Environment, Finland) 2001*

2.4 Suunad sisustamisel

Läbirääkijariikides ning eriti piiriäärsetes rajoonides, on olemasolev mööbel vanem, kui EL-15 riikides. Eriti käib see köökide ning elutubade kohta. Investeeringud uuendusteks tunduvad olevat saadaval.

Peamised mööblit puudutavad kulutamiskriteeriumid on järgmised:

Sloveenia - mugavus, funktsionaalsus, tervislikkus (hind, disain)

Ungari – hind (mugavus, funktsionaalsus, disain)

Tšehhi Vabariik – mugavus, tervislikkus (hind, funktsionaalsus, disain)

Slovakkia – hind, mugavus, tervislikkus (funktsionaalsus, disain)

Enamikus ELi liikmesriikides mööbli hind ei ole selle ostmisel enam määravaks faktoriks ja teised kriteeriumid on muutunud olulisemaks.

2.5 Mööbli kaubavahetus

Mööbli kaubavahetus on EL-15 riikides juba üsnagi kontsentreerunud. Turul domineerivad jaemüügikanalid. Turul võib leida spetsialiseerunud poode ning tislereid ning need turu niššid on viimaste aastatega kitsenenud põhjustades üha suurenevat konkurentsi (65% Austria tislereist arvab, et mööbli jaemüük on nende kõige arvestatavam konkurent). Arvestades viimaste aastate aeglase majanduslase arenguga, halveneb turuseis väikeettevõtetele veelgi, kuna tarbijad muutuvad oma investeeringutes järjest ettevaatlikumadeks.

Läbirääkijariikides on situatsioon teine: Slovakkia turg on üsnagi fragmenteeritud, Tšehhi Vabariigis on 4 firma käes 25% kogu turust ning Ungaris on 16% käibest tekitatud kahe firma poolt ja Sloveenias leiame üsnagi kontsentreerunud turu (60 – 70 % käibest kuulub 4 firmale). Kõigi riikide ehitusmaterjaliturul müüakse ka mööblit, posti teel saadetud tellimuste ning üha suurenevate interneti tellimiste kaudu.

2.6 Mööbli tootmine

Mööbli tootmine EL-15s on olnud kriisiolukorras vähemalt aastast 2000. Saksamaa puidutöötlemistööstuse käive langes rohkem kui 7% võrra 2003. aasta viimase 6 kuu jooksul. Saksamaa ning Austria oskustööstuse käive langes samuti lisades väiketootjate struktuuriprobleemide kontsentreerunud turul.

Oskustööstuse paigutus enamikus riikides asustatud rajoonide keskel (külad ning linnad alates 1000 kuni 5000 elanikuni). See parandab situatsiooni vähemalt osaliselt, kuna enamik väiketootjatest töötab kohaliku turu jaoks ning müüb ka ise oma tooteid. Tislerid etüüpiliselt reisivad väga kaugemale saamaks uusi tellimusi. Vedusid Stüüriast Viini ning Tirolist Frankfurti ei võeta regulaarselt ette, kuid need viitavad tegevusulatusle.

Peale kõigi üleminekuperioodide läbimist muutuvad kõik Austria suuremad linnad läbirääkijariikide tislereile kättesaadavaks. Turuosade jaotus siiski ei muutu kohe, kuna Austria tarbijad usaldavad Austria tislereid. Sama kehtib ka läbirääkijariikide suhtes: tarbijad eelistavad kodumaist kaupa.

Kuigi tootjaturud tunduvad olevat killustatud ja eksisteerib arvukalt väikeettevõtteid võib siiski järeldada, et kõigis läbirääkijariikides domineerib mööblitootmist väike, keskmistest ning suurterst firmadest koosnev grupp:

Sloveenia: 27 suurt ettevõtet omavad 67 % kogu käibest.

Ungari: 28 suurt ettevõtet omavad 50 % kogu käibest.

Tšehhi Vabariik: 4 suurt ettevõtet omavad 10 % kogu käibest.

Austria: Umbes 1/3 käibest kuulub suurtele ettevõtetele. Oskustööstuse on läbirääkijariikide omast traditsiooniliselt tugevam ning selles mängib rolli eraettevõtluse katkematu ajalugu.

2.7 Läbirääkijariikide impordi olukord

Import Sloveenia mööblisektoris kasvas 2 % võrra aastas (1996 – 2001), Austria eksport kasvas 26 % aastas, ulatudes 4 – 15 % turust. Import “odavatest” sihtkohtadest – 10 kõige tähtsamat importijat – said endale 20 % aastal 2001.

Import Ungari mööblisektoris kasvas 5 % võrra aastas (2000 – 2002), Austria eksport kasvas 2 % võrra aastas, ulatudes 2 – 8 % turust. Import “odavatest” sihtkohtadest – 10 kõige tähtsamat importijat – said endale 42 % aastal 2002.

Import Tšehhi Vabariigi mööblisektoris kasvas 11 % võrra aastas (1995 – 2001), Austria eksport kasvas 20 % aastas, ulatudes 0.2 – 6 % turust. Import “odavatest” sihtkohtadest – 10 kõige tähtsamat importijat – said endale 60 % aastal 2001. Import Slovakkia mööblisektoris kasvas 14 % võrra aastas (1997 – 2001), Austria eksport kasvas 14 % võrra aastas, ulatudes 0.1 – 4.4 % turust. Import “odavatest” sihtkohtadest – 10 kõige tähtsamat importijat – said endale 59 % aastal 2001.

Poolal on suur osa Slovakkia ja Tšehhi Vabariigi imporditurust, kuid enamasti madalama hinna ja kvaliteediga kaubad. Kui Poola tootjad ei investeerinud kvaliteeti ning disaini, siis võib ennustada selle turuosa kokkukuivamist.

2.8 Avalikud hanked

Avalike tellimuste rahvusvaheliseks muutumine võib mõjutada suuremaid puidutöötlemisettevõtteid, kuna väikeettevõtetega võrreldes vastavad nad paremini nii võimekuse, kui ka hindade poolest avalike hangete pakkumistele. Avalike hangete määrus, mis on eriti seotud suuremate tellimustega, muudab eelnevat hangeteprotsessi. Hangete algingimustes tuleb lähtuda vastavalt euro väärtustest.

Informatsiooni välja kuulutatud hanke (hanked peavad olema avalikult teatavaks tehtud) kohta võib leida:

- Interneti väljaanne TED (Tender Electronic Daily), hõlmab lisaks kehtivatele hankepakkumistele ka ELT S viimase viie aasta arhiivi
- Euroopa Liidu Teataja, Seeria S
- ELi pakkumiskutsetest ette teatamine
- Riiklikus või regionaalses meedias

Määruste eesmärk on:

- Lepingu sõlmija on kohustatud aegsasti ette teatama kõigist piirnorme ületavatest tarnelepingutest.
- Kohustus põhjendada kõiki pakkumiskutseid
- Lepingu sõlmija on kohustatud tugevdama ELi standardite kasutamist
- Piirnorme ületavate pakkumiste hindamine peab toimuma EL-25s
- Kaitsta pakkujaid diskrimineerimise eest

Sobivuse kriteeriumid:

- Erilised eesõigused madalaima hinna puhul
- Erinevatel põhjustel majanduslikult kõige tulusam pakkumine (hind, valmimiskuupäev, jooksvad kulud, kasum, kvaliteet, disain, soovitatavus, tehniline väärtus, klienditeenindus ja tehniline abi). Need tingimused on tavaliselt tellitud vastavalt tähtsujärjekorrale.

3. ELi neli vabadust

3.1. Kauba vaba liikumine

ELiga liitumisel kaob ära piirikontroll ning päritolutõenditega seotud reeglid. See tähendab, et kaubavahetus ja müük toimub ilma igasuguste takistusteta, tolli- või muud piirangud nagu näiteks piiril ootamine (vaata eelmainitud üleminekusüsteeme)

Maksude kooskõlastamine¹

Ühisturu funktsioneerimise eelduseks on EL maksureeglite täpne rakendamine. Euroopa Liidu Leping keelab otseselt või kaudset diskrimineerimist maksustamisel, s.t. kohalike toodete eelistamist teiste liikmesriikide kaubale. Lepingu kohaselt tuleb kooskõlastada käibemaks, tollimaksud ning teised kaudsed maksud. Käibemaks oli esimene kooskõlastatud maks.

Ühtne Euroopa turg valmis 1. jaanuaril 1993. Sellest kuupäevast alates võivad kõik inimesed, kaubad, teenused ning kapital vabalt ELi piires liikuda. Peale seda kuupäeva on peamised käibemaksualaselt rakendatavad kokkulepped järgmised:

- Eraisikud, kes ostavad kaupa teisest liikmesriigist, peavad maksma käibemaksu vastavalt selle riigi käibemaksuseadusele. Kodumaale jõudes ei pea nad enam uuesti käibemaksu oma ostude pealt maksma.
- Firmadevahelise kaubavahetuse korral kehtib kaubale sihtriigi maksutingimustele ja määradele vastav käibemaks. Kaupa tarniv firma rakendab nullmaksumäära. Kaubasaaja peab esitama maksudeklaratsiooni teisest liikmesriigist ostetud kauba kohta. Euroopa Liidus eelnevalt kehtinud impordi käibemaks asendatakse soetusmaksuga. Eksportitav kaup on eksportijale jätkuvalt maksuvaba. Soetusmaks tuleb maksta kauba sihtriigis asuvale tulumaksuametile. Soetusmaksu peab maksma ostja ning seda võib maksukehtestamise kohast alustades deklareerida sisendkäibemaksuna. Viimane võimaldab importijal käibemaksu ettemaksu perioodil sisendkäibemaks tagasi saada, sh ka impordi- ning soetusmaksud. Standardne käibemaksumäär ei saa olla kehtestatud väiksemana, kui 15%. Liikmesriikidel on siiski võimalus teatud kaubakategooriate ja teenuste puhul kehtestada väiksemad maksumäärad, mis on võrdsed või suuremad 5%-st.

Eraisikutele jääb maksustamine päritoluriigi järgi kehtima tavalise käibemaksusüsteemi järgi (kaup maksustatakse vastavalt liikmesriigi seadustele, kuhu see eksportitakse) Üks tingimus maksuvaba ühendusesisese kaubandustegevuse puhul on käibemaksukohuslase registrinumber.

¹Loe lisaks:

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/info_doc/taxation/tva/taux_tva-2003-5-1_en.pdf

Käibemaksukohuslase registrinumbri eesmärk on käibemaksu reeglite korrektse rakendamise jälgimine tarnitud kauba ning selle transportimise puhul.

Tarnija käibemaksukohuslase registrinumber peab olema märgitud igal arvel. Käibemaksukohuslase registrinumbrite väljastamise eest vastutab maksuamet.

Eksport teistesse ELi liikmesriikidesse on maskuvaba vaid juhul, kui ostja annab oma käibemaksukohuslase registrinumbri. Tarnija peab veenduma ostja käibemaksukohuslase registrinumbri õigsuses.

Ühe käibemaksukohuslasena registreeritud müüja kauba tarnimine teise liikmesriiki seal käibemaksukohuslasena registreeritud müüjale loetakse ühendusesiseseks kaubaks. Käibemaksukohuslasena registreeritud kaupmees võib teise liikmeriiki tarnitavale kaubale panna nullmäära juhul, kui

- Klient on registreeritud käibemaksu maksuma teises ELi liikmesriigis
- Kliendi käibemaksukohuslase registrinumber on tarnijal olemas
- Tarnija peab arvele märkima „ühenduse tollimaksuvaba kaup”
- Kaup on sellesse teise liikmesriiki saadetud või transporditud
- Tarnija peab märkima oma kliendi käibemaksukohuslase registrinumbri kõikidele müügiarvetele.

Euroopa standardiseerimine

Euroopa standardiseerimise eesmärk on Euroopa kaubavahetuse harmoniseerimine ning lihtsustamine. Euroopa Standardi Komitee töötab vastavate direktiivide elemetaarsete ohutusnõuete normide paikapanemise alal: näiteks ehitusmaterjalide direktiiv, mis võib osutada oluliseks erinõuetega akende ja uste ehitamisel (tule ja suitsukaitse), esitab elemetaarsete ohutusnõuete tingimused ning paigaldatud normid määravad ohutusnõuete tehnilise saavutamise protsessi.

Kui teatud toode on kooskõlas normis märgitud nõuetega, siis ettevõtja võib taotleda selle spetsiaalse toote jaoks CE-märki (peale sertifitseerimisprotseduuri edukat läbimist) ning peale seda lastakse see toode ELi turule. Silmas tuleb pidada, et toodete lubatud kasutamisel võib esineda riiklikke tingimusi.

Kui keegi väidab CE-märgi olemasolu ning on selle kinnitanud ilma tehnilise dokumentatsiooni olemasoluta või muidu määrusest kinni ei pea, siis võidakse talle määrata trahv, müümiskeeld ning ka juba müüdüd toote tagasi kutsumine.

Ajalugu

- 1971** Anti välja ‘Nõukogu direktiivid riiklike ehitustöölepingu sõlmimise protseduuride koordineerimiseks’ (Riiklike Ehitustööde Direktiiv)
- 1988** Anti välja ‘Nõukogu direktiiv liikmeriikide seaduste aproksimatsiooni, reeglite ning halduslike korralduste kohta ehitusalaste toodete puhul’ (Ehitustoodete Direktiiv)
- 1990** Euroopa Standardikomitee volitati väljastama eelstandarditena EUROKOODEKS
- 1998** Alustati üleminek eelstandarditelt lõplikele normidele

Käesolev liigitus

- EUROKOODEKS 0 Ehituskonstruksioonide projekteerimise alused
- EUROKOODEKS 1 Ehituskonstruksioonide koormused
- EUROKOODEKS 2 Raudbetoonkonstruksioonide projekteerimine
- EUROKOODEKS 3 Teraskonstruksioonide projekteerimine
- EUROKOODEKS 4 Komposiitkonstruksioonide projekteerimine
- EUROKOODEKS 5 Puitkonstruksioonide projekteerimine
- EUROKOODEKS 6 Kivikonstruksioonide projekteerimine
- EUROKOODEKS 7 Geotehniline projekteerimine
- EUROKOODEKS 8 Maavärinakindlate konstruksioonide projekteerimine

Teised reeglid

EL töötab välja reegleid, mis rõhutavad tulekindla materjali tähtsust pehme mööbli tootmisel. Tule leviku peatumine peale esmast "süüteallikaga" kokkupuudet peab olema garanteeritud.

Pakendamise reeglid: põhimõtteliselt peavad kõik tootjad tühjad pakendid tagasi võtma ning need tagasi kasutusse toimetama. Puidust toodete pakendamisel kehtivad transpordiks spetsiaalsed reeglid. Kui tooteid ei ole puidukaitsevahenditega töödeldud, siis võib neid termiliselt käsitleda selleks sobivates ruumides.

Vastutus toote kvaliteedi eest: momendil on ELi importija esmalt vastutav ostetud toote eest. ELi klient võib tulla oma nõudmistega tagasi importija juurde. Importija võib hiljem kahju sisse nõuda otse tootjalt. Importija võiks arvestustesse lisada kõrgema riskireservi, et hiljem oma võimalikust lisakahjumist paremini taastuda. Ta võiks mõjutada näiteks hinda. Eraklient võib kahjutasu sisse nõuda samuti otse tootjalt (st kõigilt ELi liikmesriikidelt).

3.2 Inimeste vaba liikumine

Töösukoha vaba valik

Inimeste vaba liikumise põhimõte võimaldab igal Euroopa kodanikust töölisel asuda tööle ükskõik millises ELi liikmesriigis toetudes võrdõiguslikkuse printsiibile. Eesmärk on luua piiriülene tööturg. ELi kodanikud võivad töötada ilma tööloata ükskõik millises ELi liikmesriigis. Palgad ning kõik teised töötingimused peavad olema samad iga töötaja puhul. Sotsiaalkindlustuse reeglid tagavad teises liikmesriigis töötanud inimesele võimaluse arvestada kõiki laekunud makse ilma midagi kaotamata. Vaata infot üleminekuperioodidest.

Ettevõtte asutamine

Ettevõtte asutamise õigus annab neile, kes tegelevad kaubandusega ja eraettevõtjatele võimaluse olla kaubanduslikult aktiivsed kogu ELis. Kodanikku teisest ELi liikmesriigist tuleb kohelda võrdsena kohaliku riigi kodanikuga. Juba hetkel puuduvad piirangud EL-15e ning liituvate riikide vahel.

Ametialsete kvalifikatsioonide hindamise süsteem on liikmesriikides erinev. Tööjõu vaba liikumise eelduseks on professionaalse kompetentsuse sertifikaatide tunnustamine. Paljude ametite puhul on ametialase kvalifikatsiooni tunnustamine direktiividega reguleeritud. Inimene, kes on olnud vähemalt 6 aastat eraettevõtja ning firmat juhtinud, võetakse igas ELi riigis omaks ilma magistrieksami tegemiseta vastaval maal. (Austrias tegeleb selliste probleemidega Töö- ning Majandusministeerium.) Informatsiooni ettevõtte registreerimise kohta võib saada ülalmainitud ministeeriumist või kõigist regionaalsetest majanduskolleeegiumitest Austrias ning oskustöökolleeegiumitest Saksamaal. Saksamaal on oskustööettevõtte avamise eeltingimuseks selle eelnev registreerimine: registreerimise eest vastutab oskustöökolleeegium regioonis, kus töö esmalt toimub või kus see pidevalt hakkab aset leidma. Lisaks kehtivad ka ennistamisnõuded maksu- ning sotsiaalkindlustusametiga.

3.3 Teenuste vaba liikumine

See vabadus tagab kõigile ELi kodanikele ja ettevõtetele õiguse pakkuda teenuseid ELis, nii sees- kui väljaspool ühe liikmesriigi piire. Iga ettevõtja võib saata oma töölised liikmesriikidesse teenuseid pakkuma eeldades, et ta respektierib vastavas liikmesriigis kehtivat seadusandlust (miinimumpalk, miinimum puhkus, jne.) Siiski, ettevõtjatelt ning töolistelt ei saa nõuda pensionite või sotsiaalmaksude kahekordset tasumist. Vaata infot ülemineku perioodidest.

4. Puidutöötlemise SMEde võimalused ning riskid (Laienenud Euroopaga liituvates riikides)

- Väikeettevõtted

Head kohalikud kontaktid, klientide teadlikkuse tõstmine	Ebapiisav teadlikkus
Kvaliteedi ja teeninduse rõhutamine	Puudub piisav info tegevusest
Spetsialiseerumine	
Piirilähedaste ettevõtete kaubanduslik laienemine	Konkurents välismaistelt, piiriäärsetelt ettevõtetelt

- Ehitusobjekti juht

Hea kontakt välismaiste arhitektidega, ehitusfirmadega	Välismaiste kaupmeeste arvu kasv oma kauplemisspiirkonnas
Hangete informatsiooni tagamine	Tasakaalustatud teenistus
Võimalik turu laiendamine	Hinna surve
Kulustruktuuride optimeerimine	
Toote suurusele ning tüübile vastav spetsialiseerumine	

- Tooteseeriad

Uued kaubandussuhted	Teostuse kõrge kvaliteet
Sõltumise vähenemine üksikutest ostjatest	Konkurentsivõimeline kulustruktuur
Spetsiaalsed, kõrgkvaliteedilised tooted	Hinna surve
Isiklik kontakt ostjatega (müüjatega)	

- Restoranid ja hotellid ostjatena

Piirkondliku stiili orientatsioon	Projekti ajasurve
Specialisation on object size	Hinna surve
Otsekontakt restoranide ja hotellidega	Konkurentide arvu kasv oma kauplemisspiirkonnas
Kontakt spetsialiseerunud arhitektidega	
Reklaam erialastes väljaannetes	

- Restaureerijad

Spetsialiseerumine teatud stiilile	Ebapiisav teadlikkus
Tehnoloogia spetsialiseerumine	
Kontakt antiigikaupmeestega, eksklusivse mööbli valmistajatega ning okjsonitest osavõtjatega	
Monumentide säilitamisele spetsialiseerumine	

Kontaktid:

Wirtschaftskammer Österreich

Wiedner Hauptstr. 63
A-1045 Vienna
Tel ++43 (0)590 900 - 0
[http: wko.at](http://wko.at)

Bundesinnung der Tischler

Wirtschaftskammer Österreich

Wiedner Hauptstraße 63
1045 Wien
Tel. (0043-5) 90 900-3234
Faks: (0043-5) 90 900-291
E-meil: big3@wk.or.at
Internet: <http://www.tischler.at>

**Deutscher Industrie- und Handelskammertag
InfoCenter**

Breite Strasse 29
10178 Berlin
Tel. ++49 (0)30 20308-1619
Faks. ++49 (0)30 20308-1616
E-meil: infocenter@berlin.dihk.de

Zentralverband des Deutschen Handwerks

Mohrenstraße 20/21
10117 Berlin
Tel.: ++49 (0)30 / 206 19 - 0
E-meil: (Allgemein): info@zdh.de

Bundesverband Holz und Kunststoff

Littenstr. 10
10179 Berlin
Tel.: ++49 (0)30/ 30 88 23 0
Faks.: ++49 (0)30/ 30 88 23 42
schreiner@tischler.org www.tischler.org

CEI-Bois

Allée Hof-ter-Vleest 5, box 4
B-1070 Bruxelles
Tel.: +32 2 5562585
Faks: +32 2 5562595
info@cei-bois.org

UEAPME, European Association of Craft, Small and Medium-Sized Enterprises

Rue Jacques de Lalaing 4
B-1040 Brussels
Tel.: +32 2 230 75 99
Faks: +32 2 230 78 61
E-meil. ueapme@euronet.be

NORMAPME

Rue Jacques de Lalaing 4
B-1040 Brussels
Tel.: ++32(0)2-282 05 30
Faks: ++32(0)2-282 05 35
E-meil: inof@normapme.com

European Committee for Standardisation

CEN Management Centre
36, rue de Stassart
B-1050 Brussels
infodesk@cenorm.be
Tel.: + 32 2 550 08 11
Faks: + 32 2 550 08 19

EUROCHAMBRES

Rue Archimède 5
B-1000 Brussels
(Belgium)
Tel.: (+32-2) 282.08.50
Faks: (+32-2) 230.00.38 / 280 01 91
Üldine e-meil: eurochambres@eurochambres.be

Koostanud:

Dr. Andreas Henkel
Stabsabteilung Wirtschaftspolitik
Wirtschaftskammer Österreich
Wiedner Hauptstr. 63
1045 Wien
Tel.: +43/(0)5 90 900-3276
Faks: +43/(0)5 90 900-258
E-meil: andreas.henkel@wko.at